

PÄÄTOIMITTAJANA 2010-LUVUN ALUSSA

Teija Försti

Teija Försti toimi lehden päätoimittajana vuosina 2010–2011. Hän oli lehden ensimmäinen naispuolinen päätoimittaja. Kirjoituksessa Försti muistelee omaa päätoimittajakauttaan.

Edellisen päätoimittajan Sampsa Kaatajan luopuessa päätoimittajan tehtävästä lehdelle toivottiin päätoimittajaksi jatko-opiskelijaa, joka tuntisi tekniikan historian tutkimusta ja jolle lehti olisi entuudestaan tuttu. Toimin Tekniikan Historian Seuran hallituksen sihteerinä vuonna 2009 ja olin ollut seuran jäsen tätä ennen jo vuosia. Oli innostavaa lähteä mukaan tekemään lehteä, joka liittyi läheisesti omaan tutkimusaiheeseeni. Lehden toiminnasta käytyjen keskustelujen pohjalta asetin itselleni päätoimittajuuteni alkaessa kaksi päätaivoitetta: lehdelle tarjottujen artikkelien vertaisarviointia oli pyrittävä kehittämään entisestään, ja lehden neljän vuosittaisen numeron oli ilmestyttävä saman kalenterivuoden aikana. Vuosisuunnitelman tekemisellä ja hyvällä yhteistyöllä eri toimijoiden – toimitussihteerin, toimituksen, painon, kirjoittajien ja arvioitsijoiden sekä seuran hallituksen – kanssa nämä tavoitteet myös täyttyivät päätoimittajakaudellani, mistä saatoin olla tyytyväinen tehtävästä luopuessani vuosi sitten.

ENSIMMÄINEN NAISPUOLINEN PÄÄTOIMITTAJA

Olin ensimmäinen naispuolinen päätoimittaja lehden historiassa. Ensimmäisen lehden ilmestyttyä sain yhden ”tytöttelevän” lukijakirjeen, jossa küteltiin ”Teijaa ja Terhiä” [Ketolainen] hyvin tehdystä lehdestä. Viesti oli ilmeisesti aivan vilpittömässä

mielessä lähetetty ja hyväntahtoinen, mutta epäilemättä myös luonteeltaan sellainen, jota ei lähetettäisi miespuolisille toimittajille. Tämä kirje oli koko päätoimittajakaudellani ainoa, jossa toimittajuuttani arvioitiin sukupuolittavalla tavalla. Lehden toimituskunnassa ja tekijöissä sekä seuran toiminnassa oli naispuolisia toimijoita ollut jo vuosia, joten päätoimittajan sukupuolesta ei ainakaan omiin korviini kantautunut tämän enempää keskustelua. Alan lehtien historiassa kiinnostavaa kuitenkin on se, että *Technology and Culture* -julkaisu sai ensimmäisen naispuolisen päätoimittajan Suzanne Moonin samana vuonna.

Koska omassa valmisteilla olevassa väitöskirjassani tarkastelen tekniikan sukupuolittumista, itseäni kiinnosti, missä määrin sukupuolen käsite oli lehdelle tarjotuisissa artikkeleissa ja muissa teksteissä läsnä. Leena Rossi tarkasteli artikkelissaan (TW 2/2011) muistitietotutkimuksen keinoin maalarin työtä 1910–1920-luvuilla ja huomioi ammatin sukupuolittuneen luonteen. Niina Lehmusjärvi selvitti artikkelissaan (TW 3/2011), millaista oli Teijon kartanon ja ruukin toiminta Catharina Elisabeth Kijkin aikana 1700-luvulla ja mikä merkitys oli ruukin omistajan sukupuolella. Toivottavasti myös tulevaisuudessa lehdelle tarjottavissa tutkimusartikkeleissa sukupuoli on luontevasti mukana yhtenä analyysin kohteena.

Lehden päätoimittamisessa antoisinta oli tutustuminen moniin itselle vieraampiin tutkimusaiheisiin. Arvostin myös suuresti yhteydenottoja seuran pitkäaikaisilta jäseniltä ja heidän tarjoamiaan tekstejä, joiden kautta lehden merkitys monialaisesti tekniikan historiaa ja tutkimusta esittelevänä julkaisuna korostui.

Eniten näkyvyyttä päätoimittajakaudellani julkaistuista lehdistä sai englanninkielinen numero *Finnish Research on the History of Technology* (TW 2/2010), jossa edellisinä vuosina väitelleet suomalaiset tutkijat esittelivät omia tutkimusaiheitaan. Lehteä jaettiin elokuussa 2010 Tampereella järjestetyn kan-

sainvälisen seminaarin *Reusing the Industrial Past* osanottajille.

LUOTTAMUSTEHTÄVÄ

Sekä päätoimittaja että muut toimittajat tekevät lehteä akateemisena luottamustoimena varsinaisten päätöidensä ohella ilman rahallista korvausta. Tämä ei aina ole ollut selvio esimerkiksi niille kirjoittajille, jotka ovat odottaneet välitöntä reagointia sähköposteihinsa tai jotka ovat tarjonneet mielenkiintoisia aiheita toimituksen kirjoitettavaksi. Oma näkemykseni lehdestä oli ja on, että *Tekniikan Waiheita* on ennen kaikkea historiatieteellinen julkaisu. Yhtenä saavutuksena omalla kaudellani pidän sitä, että lukijoiden on nyt entistä selkeämpi erottaa vertaisarvioidut artikkelit ja katsaukset toisistaan. Vertaisarvioinnin kehittämisessä pitkäjänteisyys ja jatkuvuus ovat tärkeitä. Asiantuntijoiden löytäminen vie oman aikansa, arvioijille on myös annettava riittävästi aikaa perehtyä käsikirjoitukseen ja kirjoittaa lausuntonsa. Toisinaan kirjoittajat kokivat saamansa kommentit negatiivisina ja jouduin omassa päätoimittajan roolissani vielä selventämään annettuja lausuntoja. Kommentoinnin tarkoitus on ennen kaikkea auttaa kirjoittajia terävöittämään tekstiään ja tuomaan entistä paremmin tutkimuksiaan ja johtopäätöksiään julki.

Päätoimittajana lehden tekeminen ei rajoittunut lehden julkaisua edeltäviin viik-

koihin, sillä tarjottujen tekstien lukemista, kommentointia ja vertaisarvioitsijoiden hankkimista sekä yhteydenpitoa sidosryhmien kanssa riitti tasaisesti vuoden ympäri. Artikkelien lukemisessa sekä muun aineiston kuten esimerkiksi konferenssi- ja seminaariraporttien tuottamisessa ja kirjarvioiden kirjoittamisessa toimituskunnan rooli oli ensiarvoisen tärkeää. Muistelen kiitollisuudella hyvin toiminutta yhteistyötä edeltäjäni Sampsa Kaatajan kanssa. Johanna Vähäpesolaan saatoin aina luottaa museoalan uutisten kirjoittajana sekä kirjoittajien hankinnassa. Mikko Kylliäinen on tarjonnut lehdelle kiinnostavia artikkeleita polkupyörän historiasta jo vuosia. Hänen pitkäaikainen kokemuksensa seuran toiminnasta, kommenttinsa ja täsmällisyytensä olivat arvokas lisä toimituksessa. Tiina Männistö-Funkin toimittajan ja tutkijan ammattitaidosta oli iloa ja hyötyä erityisesti tekstien kommentoinnissa. Jaakko Suominen ammattimaisesti toimittamat hienot teemanumerot kruunasivat vuodet 2010 ja 2011 vuoden viimeisinä numeroina. Lehden painokuntoon saattamisessa yhteistyö Terhi Ketolaisen kanssa oli tiivistä. Oli aina ilo saada luettavaksi valmis lehti, jossa kirjoittajien ja toimituksen yhteinen panos sai valmiin käsin kosketeltavan muotonsa.

Kirjoittaja viimeistelee väitöskirjaansa *Vauhtikausi. Autoilun julkinen sukupuoli 1920-luvun Suomessa* Turun yliopistossa kulttuurihistorian oppiaineessa.

